

**ДОСЛІДЖЕННЯ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ
ОБСЛУГОВУВАННЯ ВАНТАЖОПОТОКІВ НА ТЕРМІНАЛІ ПО
ПРЯМОМУ ВАРІАНТУ В ІНТЕГРАЛЬНИХ ТРАНСПОРТНИХ
СИСТЕМАХ ДОСТАВКИ ВАНТАЖІВ**

**RESEARCH ON THE ORGANISATION OF THE PROCESS OF SERVICING
CARGO FLOWS AT THE TERMINAL BY THE DIRECT OPTION IN
INTEGRATED TRANSPORT SYSTEMS OF CARGO DELIVERY**

*д.т.н., професор Є.В. Назорний, О.Ю. Ляшенко
Харківський національний автомобільно-дорожній університет (Харків)*

*Ye.V. Nagorny, Dr.Sc.(Tech), O. Lyashenko
Kharkiv National Automobile and Highway University (Kharkiv)*

Сучасна ситуація на ринку міжнародних перевезень вантажів України характеризується повною невизначеністю, а це вимагає від учасників ринку гнучкості та адаптації до умов, що постійно змінюються. З початку військового конфлікту на території України доставка експортно-імпортних вантажів впродовж 2022-2023 рр. здійснюється, переважно, автомобільним та залізничним транспортом. Високий ступінь ризику обумовив відмову західних перевізників обслуговувати вантажопотоки між Україною та країнами Європейського Союзу (ЄС), що надає додаткові потенційні можливості для розвитку вітчизняних перевізників та транспортної галузі, в цілому.

Перебудова логістичних ланцюгів та відтік виробничих потужностей вітчизняних виробників на безпечні території західних регіонів України тільки поглибили основні проблеми вітчизняної транспортної системи доставки вантажів, зокрема, нестачу терміналів для перевантаження на кордоні, а також їх низький техніко-технологічний рівень.

Розвиток транспортно-логістичної системи потребує розробки інноваційних рішень з можливістю адаптації до сучасних умов та подальшої інтеграції з транспортною системою країн ЄС. Транспортна політика ЄС фокусується на створенні Єдиного Європейського транспортного простору, який ґрунтується на співпраці різних видів транспорту та виникненні багатонаціональних і мультимодальних операторів, що створює можливості для більш ефективного управління транспортними процесами. Перш за все, такі рішення, пов'язані з розвитком термінальних систем та формуванням раціональних технологій обслуговування вантажопотоків з метою забезпечення якісного обслуговування замовників та зниження логістичних витрат. При цьому, ефективна взаємодія різних видів транспорту в інтегральній транспортній системі передбачає відповідність пропускнує спроможності, наявних виробничих ресурсів рівню попиту на послуги терміналу з метою забезпечення швидкого і вільного транспортування вантажів.

Ідея інтеграції транспортних систем полягає у створенні єдиної та стандартизованої бази для модулів, що входять до складу системи [1], головною метою якої є використання переваг інтеграції, таких як економія ресурсів або створення високоякісних послуг для замовників. Основним елементом інтегральної системи доставки вантажів вважається термінал. Для термінальних комплексів характерна різна потреба в ресурсах в залежності від коливань попиту і застосовуваної технології, а для підвищення ефективності їх функціонування необхідний облік умов невизначеності і ризику, а також обґрунтування технологічних резервів в роботі персоналу і транспортно-складських механізмів [2].

Серед найбільш розповсюджених варіантів обслуговування вантажопотоків на терміналі є прямий варіант (обслуговування здійснюється з прямою перевалкою). За цим варіантом безперебійність процесу забезпечується застосуванням технології на принципах інтероперабельності, за рахунок ритмічності виконання технологічних операцій з перевантаження / навантаження / розвантаження вантажів з автомобільного на залізничний транспорт та узгодження графіків руху видів транспорту, які являються елементами інтегральної системи доставки вантажів.

В результаті аналізу сучасного стану питання визначено перелік проблемних питань організації обслуговування вантажопотоків на терміналі за прямим варіантом в інтегральних транспортних системах. Нагальним питанням підвищення ефективності процесу обслуговування в умовах збільшення обсягу залізнично-автомобільних перевезень вантажів та додаткового навантаження на вітчизняну термінальну систему є формування раціональних технологій обслуговування вантажопотоків на терміналі з метою підвищення ефективності процесу доставки вантажів в логістичних ланцюгах.

В результаті проведеного аналізу існуючих теоретичних підходів щодо вирішення проблемних питань [1-6] визначено необхідність розробки інтегрального показника ефективності, який дозволив би визначати раціональність технології обслуговування вантажопотоків на терміналі за прямим варіантом в умовах наявних ресурсних обмежень та з урахуванням інтересів учасників інтегральної системи доставки.

[1] Шраменко Н.Ю. Теоретико-методологічні основи ефективного функціонування термінальних систем при доставці дрібнопартійних вантажів: Монографія / Н.Ю. Шраменко. Харків: ХНАДУ, 2010. 156 с.

[2] Нагорний Є.В., Наумов В.С., Літвінова Я.В. Імітаційна модель процесу функціонування мультимодального транспортного вузла Автомобіль і електроніка. Сучасні технології, 2016. 9/2016. С. 80–89.

[3] Шраменко Н.Ю. Методологія ефективної організації термінальної системи доставки вантажів. Вісник Національного транспортного університету. Серія «Технічні науки». Науково-технічний збірник. К. : НТУ, 2015. Вип. 1 (31). С. 581-587.

[4] Альошинський Є.С. Основи формування процесу міжнародних вантажних залізничних перевезень : автореф. дис. на здобуття наук. ст. д-ра. техн. наук : 05.22.01 «Транспортні системи» / Є.С. Альошинський. – Харків : Українська держ. ак. залізнич. тр-ту, 2009. – 40 с.

[5] Кириченко Г. І., Стрелко О. Г., Бердніченко Ю. А., Петриковець О. В., Павлюк Є. І. Сучасні тенденції розвитку мультимодальної системи перевезення вантажів. Вчені записки ТНУ ім.В.І. Вернадського. Серія: Технічні науки. Том 30 (69). Ч. 2. № 3, 2019. С. 148–153.

[6] Бутько, Т.В., Ломотько Д.В., Головка Т.В. Удосконалення сумісної роботи портів та залізничних вузлів на основі логістичних. Східно-європейський журнал передових технологій. 2007. №3/6(27). С. 10-16.